

Vystřihovánka – průvodce pro učitele

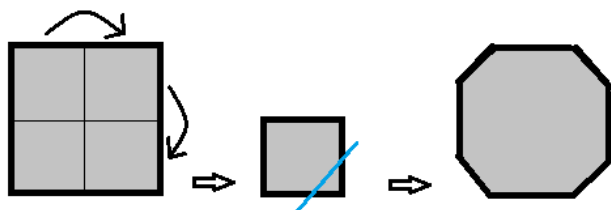
Uspořádání třídy

Rozdělte žáky do čtyřčlenných, případně tříčlenných skupin. Skupiny by měly být homogenní. Každá skupina potřebuje jeden pracovní list, každý žák potřebuje papír a nůžky.

Co je to vystřihovánka

Nejprve je nutné, aby žáci měli jasno v tom, co je vystřihovánka. Společně si to vysvětlete. Také jim sdělte celkovou organizaci práce – nejprve ve skupině, pak každý sám (ve třídě nebo doma), na závěr společná prezentace.

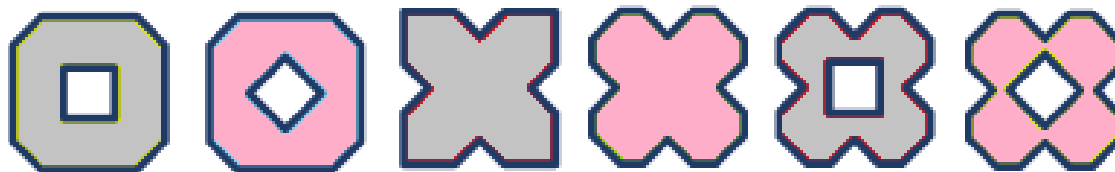
Vystřihovánky vznikají vždy ze čtvercového papíru. Nejprve ho můžeme různě překládat a pak ustříhnout (jeden nebo více) růžek (podívejte se na obrázek a vyzkoušejte si to).

První úkol

Vymyslete, jak vytvořit následující vystřihovánky tak, abychom provedli co nejméně stříhů.

Každou z vystřihovek je možné vytvořit jediným nebo dvěma stříhy, pokud vhodně čtverec přeskládáme. Vždy jde o vhodné využití osové nebo středové souměrnosti.

Druhý úkol

Každý ve skupině si vyberte jednu vystřihovánku, každý jinou. Dále budete pracovat samostatně. Vytvořte pro ni přehledný návod na poster. Svoje návody budete pak prezentovat spolužákům a oni podle nich budou vystřihovánky vytvářet.

Je vhodné, aby si žáci vybrali vystřihovánky dle svých možností, tedy tak, aby pro ně byly adekvátní výzvou. Při ověřovacích realizacích aktivity se vždy žáci bez potíží domluvili.

Ke druhému úkolu se jednotlivé skupiny mohou dostat v různý čas. Pokud mají žáci vytvářet návody v průběhu hodiny, pak na to potřebují alespoň 10 minut a na závěrečnou prezentaci dalších 10 minut. Proto je vhodné, aby učitel vyzval „pomalejší“ skupiny, aby se ke druhému úkolu včas přesunuly: pro vytváření návodu není nutné, aby žáci objevili řešení pro všechna

zadání nebo aby objevili postup s jedním stříhem – alespoň budou návody v části prezentace různé.

Druhý úkol žáci vypracovávají samostatně, a to buď ve třídě (varianta T), nebo doma (varianta D). Potřebují větší papír (A3), barevné papíry (barevný čtvercový bloček), nůžky, lepidlo a psací potřeby.

Jejich úkolem je zaznamenat jednotlivé kroky skládání a stříhání. Při ověřovacích realizacích hodnotící aktivity žáci vždy využili nalepování překládaného a stříhaného papíru. Je ale možné, že návod budou někteří žáci kreslit – i to je přípustné.

Prezentace

Tato fáze již opět nutně probíhá ve třídě.

Žáci umístí své návody ve třídě – na jednom stanovišti budou návody pro jednu vystřihovánku (počty návodů v jednotlivých stanovištích tedy nebudou stejné). Nechte nejprve žáky, aby si své návody prohlédli a porovnali. Diskutovali o nich. V této fázi pak může žák prokázat, že dosahuje čtvrté úrovně sledovaného aspektu (viz poslední kritérium).

Učitel dokáže rychle rozdělit výsledné práce na „lepší“ a „horší“, především podle prvního (následujícího) kritéria. Učitel vybere jeden nebo více „lepších“ návodů a nechá ostatní žáky podle těchto návodů postupovat. Toto nemusí dělat na všech stanovištích – stačí na dvou. Záměrem je posoudit dovednost postupovat podle návodu u žáků s „horšími“ návody (viz poslední kritérium).

Zdroje obrázku: Autorský tým

Hodnocení

Učitel hodnotí každého žáka podle dvou kritérií:

- jednoznačnost návodu, postup jednotlivých kroků;
- pečlivost vypracování.

Učitel, případně spolužáci, hodnotí některé žáky podle kritéria

- estetičnost.

Hodnocení podle tohoto kritéria nemá vliv, pokud tuto stránku nebral žák v úvahu nebo ji učitel není schopen identifikovat. Může mít tedy pouze pozitivní efekt na výslednou úroveň klíčové kompetence – udělujeme pouze úroveň 3 nebo 2.

Učitel hodnotí vybrané žáky podle kritéria

- postup podle návodu.

To hraje důležitou roli ve dvou případech:

- žák aspiruje na prokázání 4. úrovně klíčové kompetence (učitel se rozhoduje mezi 3. a 4. úrovní)
- žák aspiruje na prokázání 2. úrovně klíčové kompetence (učitel se rozhoduje mezi 1. a 2. úrovní, případně si 2. úroveň chce potvrdit)

Hodnoticí kritéria

Jednoznačnost návodu, postup jednotlivých kroků	V návodu jsou uvedeny všechny kroky – jak překlady, tak stříh. Je zřejmé, jak jednotlivé kroky následují.	3
	V návodu nějaký krok chybí nebo není jasné jejich pořadí.	2
	V návodu jsou zásadní chyby.	1
Pečlivost vypracování	Návod je vypracován pečlivě. Je úhledný, čistý.	3
	Návod je vypracován přiměřeně pečlivě, ale má nedostatky – nepřesné přehyby, nesprávně přilepené nebo znečištěné modely apod.	2
	Návod má zásadní nedostatky v pečlivosti.	1
Estetičnost – může posuzovat učitel nebo spolužáci	Kromě výše uvedené pečlivosti je návod i po estetické/výtvarné stránce velmi kvalitní.	3
	Kromě výše uvedené pečlivosti je návod i po estetické/výtvarné stránce přiměřeně kvalitní.	2
	Žák nebral estetickou/výtvarnou stránku zpracování v úvahu; nebo ji učitel (příp. spolužáci) nedokáže identifikovat/hodnotit.	(1)
Postup podle návodu – činnosti se dělí podle dosavadního hodnocení	Žák dokáže diskutovat o návodech, upozornit na chybu, obhájit svůj způsob nebo ho vylepšit.	4
	Žák dokáže bez problémů postupovat podle předloženého návodu.	2
	Žák dokáže podle předloženého návodu postupovat s obtížemi.	1

Celkové hodnocení

Žákovi učitel udělí příslušné „úrovně“ ve čtyřech oblastech. Převyšující hodnocení je hodnocením celkovým, přičemž Estetičnost má doplňující charakter a Postup nemusí být v některých případech hodnocen vůbec.

Příklady hodnocení (učitel si může hodnocení přizpůsobit)

Jednoznačnost	Pečlivost	Estetičnost	Postup	Celkové hodnocení
3	3, 2	libovolně	4	4
3	3, 2	libovolně	-	3
3	1	libovolně	4	3
3	1	(1)	-	2
2	3,2	libovolně	4	3
2	3	3	3	3
2	2	2, -	2	2
2	2,1	2, -	1	1
1	3,2	3, 2	2	2
1	2,1	2, -	1	1

Hodnocení pro žáka

	(1) začínající	(2) poučený	(3) aktivně užívající	(4)
Jednoznačnost návodu, postup jednotlivých kroků	Vytvořit návod je pro tebe prozatím obtížné, pokoušej se o jednoduché návody.	Dokážeš vytvořit návod. Přemýšlej, zda je každý krok jasný, nebo jsi nějaký vynechal/a.	Dokážeš vytvořit návod, který je jednoznačný a srozumitelný. Pokračuj a pokoušej se o složitější postupy.	Dokážeš vytvořit návod, který je jednoznačný a srozumitelný. Pokračuj a pokoušej se o složitější postupy.
Pečlivost	Při tvorbě jsi byl/a/nebyl/a pečlivý/pečlivá; případně tvůj návod by se dal vylepšit.	Při tvorbě jsi byl/a/nebyl/a pečlivý/pečlivá; případně tvůj návod by se dal vylepšit.	Při tvorbě jsi byl/a/nebyl/a pečlivý/pečlivá; případně tvůj návod by se dal vylepšit.	Při tvorbě jsi byl/a pečlivý/pečlivá; případně tvůj návod by se dal vylepšit.
Estetičnost	Tvůj návod je po výtvarné stránce působivý (apod.) /nehodnoceno.	Tvůj návod je po výtvarné stránce působivý (apod.) /nehodnoceno.	Tvůj návod je po výtvarné stránce působivý (apod.) /nehodnoceno.	Tvůj návod je po výtvarné stránce působivý (apod.) /nehodnoceno.
Postup podle návodu	S pomocí dokážeš postupovat podle návodu. Zkoušej podobné úkoly, skládky, origami apod.	Podle nějakého hotového návodu dokážeš bez potíží postupovat.	Podle nějakého hotového návodu dokážeš bez potíží postupovat.	V návodu (i ve svém) dokážeš najít i chyby nebo navrhnout, jak ho vylepšit.

Pozn.: Mějte na paměti, že zde hodnotíme kompetenci pracovní – tedy pečlivost či propracovanost (stejně tak estetický úhel pohledu) hrají zásadní roli a mohou „převážít“ méně sofistikované matematické řešení.

